

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél „ . . . 2 frt 50 kr.
Negyed „ . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:

Rochus-utca 42. szám

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes száma ára 8 kr.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Baja város törvényhatóságának közgyűlése

1883. június 14.

Drescher Ede polgármester üdvözölve a bizottságot, az ülést megnyitja.
1. Drescher Ede, Tury Mátyas, Scheibner Gyula, Scultéty István uraknak kérvénye szabadságidő iránt, — megadott.

2. A városi tanács javaslata, hogy a f. évi június és augusztus hónapokban a törvényhatóság bizottsága szüneteljen, elfogadott.

3. Közmunka és közlekedésügyi m. k. miniszterium leirata a Hirsch-féle ház kieszámitása tárgyában. Tudomásul vétették.

4. Özv. Mailáth Györgyné válasza a hozzá intézett részvétíratra. Tudomásul vétették.

5. Az 1883. évi 24-30. t. cz. felolvasatván, meghirdették.

6. Belügy, földmívelés, ipar és kereskedelmi miniszterium leirata, a zálogházi szabályrendeletnek pótlása iránt, elfogadott. Nevezetes pótása a rendszabálynak, hogy a tiszta nyereség 25%-a zálogházi alapíték megakotására fordítandó.

7. Népevelési bizottság tervet az ipar és kereskedelmi iskola fizetési szabályairól elfogadott.

8. A városi tanács javaslata, hogy a szt.-jánosi városrészben fennállott elemi iskola beszüntessék, s azon városrész, az Istvánmezei-, József- s katonavárosrészhez csatolassék, — elfogadott.

9. A kórház átalakítási munkálatainak árjelési eredménye tudomásul vétették.

10. Véleményes jelentés a népevelési bizottságnak, hogy a kereskedelmi iskolánál egy segéd-tanári állás betöltésék, — elfogadott, a pályázat kiírati rendeltetett. Fizetés 650 frt; 100 frt lakpénz.

11. Hevesmegye átirata a bukovinai magyarok betelepítése iránt, tudomásul vétették s az országgyűléshez hason szellemű felterjesztés intézték.

12. A szt.-jánosi városrészt övező köröltés építése hosszabb vitát provokált, melyben résztvettek: Dr. Ivánovics, Dr. Ladányi, Kazal, Schleicher, majd a polgármester urak, határozatilag kimondott Dr. Ivánovics indítványa, hogy egy bizottság küldessék ki, mely a szt.-jánosi lakosokkal tárgyalást tartva, tegyen jelentést, mily összeget hajlandók az ott lakó polgárok a köröltés építési költségeihez adni. A bizottság állt polgármester mint elnök, Dr. Ivánovics Pál, Kazal János, Juhász István, Bajai Péter biz. tagok és Schleicher Antal városi mérnök urakból.

13. Belügyminiszterium leirata, melyben kijelenti, hogy a város hatósága az államesendőség csupán 3 évi próbaidőre óhajta életbe léptetni, a határozathoz nem járul, az államesendőség ily körülmények közt életbe nem léptethető. — Izgatott vitát keltett a rendőrség kérdése, melyben Dr. Ivánovics Pál, Milassin Zsigmond, Scheibner főkapitány, Cserba Ferenc vettek részt majd polgármester azon ígéretek és biztosításra folytán, hogy a constableri rendszer életképességét a tisztikar erejéhez képest fejleszteni fogja, — különösen, szabályzatot készítenek, a fegyelmet szigorúan fenntartják, — az ülés feloszlott.

Jegyzőkönyvi kivonat

Baja város r. k. iskolaszékének 1883. év június 10-kén tartott üléséről felfolgyott jegyzőkönyvből.

Elnök Berényi Dániel apát ur ó naga, miután Jankovich Aurel főispán ur ó migát, mint az iskolaszék rendes tagját és tiszteletbeli elnökét a tanügy iránt tanusított és sokszorosnan tapasztalt melegt érdeklődéséért

birodalmát a holdnak: tán a hold s csilg-miriádjá gyönyörködni tudnak abban.

Amint a nap leszállt, a fák halk süttogást hallatnak, — mintha eddig csak is töle félt volna, — mely süttogástól levelek megrezdülnek s a szél, mely hivatta van a vén fák titkát a kis tónak hírül vinni, oly fajtán, sőtájtva teljesíti kötelességét; és a tö sima tükre megrendül a hirtől s a benne, mint magát tükreben néző hű csilg, képét rezegni látva, örülten rohan le az ég meredekjen, tüzes útját pár pillanattig maga után hagyván.

Mi okozhatja az egész környezet eme lehangoztását? Miért rezg a tölgy levele a süttogásra; miért sóhajt a szél, midőn a tónak adja át izenetét; miért rendül az meg; s a csilg, — tán megvertén a tö eme néma beszédét, — miért fut le az égről; s a hold miért adja ezüstös sugarát oly fukaron e két várromnak? — Keszérü emlék lehet az, mit azok a vén fák tudnak! Bizonyosan a vár történetének keserü emléke lehet, melyet felteve öríznek az emberekől s csak egymásnak beszélik el, midőn a nap lenyugszik, hogy még az sem hallja meg s ne tudja, nehogy megtudván, valahogy az embereknek tudtára adhassa.

De nem tudják azt, hogy az akkor élő emberek unokáiknak s ezek tovább mesélték, mint intő példáját a büszkeségnek, mi e két vár romlását s elenyészését idézte elő . . .

Leszendesülvén a zaj a kuruoz és labancz villongás után, Zádori Dénes kuruoz

szívbeli eredő szavakkal üdvözölte volt, a gyűlést megnyitottanak nyilvánította.

A napirendre térés előtt főispán ur ó migta bele helyezett bizalmat és tiszteletbeli elnököt történt megválasztást megkoszontra és a gyűlés ezektán következő sorrendben folyt le:

1-or. A múlt iskolaszéki ülésről felfolgyott jegyzőkönyv olvasatott föl s hitelesített.

E jegyzőkönyv alapján ez alkalommal tek. Drescher Ede városi polgármester urak, a belvárosi nepskólában elkorhadit tornaszék gyorsfelállításáért, nemkülönbön Cserba Ferenc urak azon szives ajánlatáért, hogy az ezután iredésbe jövő tanítói állomások ugyenes hirdetésbe beses lapját felajánlami nyilatkozott, kszönetet saavaztatott.

2-or. A helybeli összes rom. k. népisoklak zarvizsgálatának megtartása következő sorrendben alapított meg:

a) Sz. János külvárosban június 16-kán délelőtt. — Vizsgálóra kiküldötték: Scheibner Gyula és Fonyó Pál tag urak.

b) Belvárosban június 18-kán délelőtt IV és III-dik; ugyanezen nap délutánján I és II. osztály. — Kiküldöttek: Milassin Zsigmond és idős Petrovacz István urak.

c) Istvánmezein: június 19-kén mindhárom osztályban. — Kiküldöttek: Juhász István és Szélig Ferenc urak.

d) Alvénen június 20 kán délelőtt Vidákovits Benedek, Fehérvári Péter és Vida Dániel, ugyanazon nap délutánján Vida Rusztiska és Ispánovits tanító urak osztályban. — Kiküldöttek: Barasits József, Tury János, és Orosz József urak.

Június 21, 22 és 23 kán folytatólag a nőzáródában fognak a vizsgálatok megtartani.

A vizsgálatok délelőtt 8. déután pedig 2 órakor kezdődnek. — Ezreke a t. szülők és érdekeltek e lapok után is tisztelettel meghívattak.

3. Az 1883/84 tanévre a tankötelesek összeírása ismét elrendeltetett s a múlt évben ezt teljesítő tanító urakra bizott.

Az összeírás augusztus 10-ékgig betegezendő leszén.

4. A zarvizsgálatok megszüntével az iskolai termek kitisztításának megkezdése elhatározottat s ennek eszközésével Vjda Dániel iskolaszéki gondnok ur hivatalból megbízott.

5. Az iskolaszék, tekintve, hogy a szabadbanvaló fürdés mennyi veszély és zo-

moru következményekkel szokott járni, föl hívni határozta az összes tanító urakat, hogy a szabadban való fürdéstől tanulókat szigoruan eltiltsák és a fürdést csak a kanális és szogovizában kijelölt helyen és akkor is csak egy engedjék meg, ha a gyermekek azt megbizható őrzet (szülő stb.) által teszik.

A fürdő tulajdonos ur pedig megkeresetteti határozottat, hajlandó volna-e a fürdési kedvezményt 4 krban az elemi iskolásokra is kiterjeszteni? — Ennek alapján a gyermekek — a meghatározott idő szerint — e kedvezmény igénybevételére fognak serkenetni.

6. A tek. városi hatóság hivatalos megkeresésére az iskolaszék az égetőbb szüksegekre való tekintettel odaajrukt határozott javaslataival, hogy Istvánmezei, József-városrészek iskola-helyiségének felépítése után első sorban a szállás- és homok-városi részekben építtessék iskola-épület a tanulóknak megfelelő számúhoz mérten 6—7 tanteremmel, még pedig oly fekvésű telken, mely mindkét városrész által könnyűséggel megközelíthető lehessen.

Harmadik helyen ajánlja azután a belvárosi iskolák kiépítését 6 tanteremmel, egy rajz és egy tornahelyiséggel* olyképen, hogy az a legnagyobb lehetőségig a város közepébe essék.

7. Hogy a tek. városi hatóság az iskolai éven át előre nem látható, de időről-időre felmerülhető csekélyebb összegből álló kiadások kérélmésével ugyan sokoldalú elfoglaltsági közepette minduntalan ne terheltessek, az iskolaszék ily kiadások fozódására bizonyos ily általány kiutalványozását, vagy a kath. gyermekek után fizetendő tandíjaknak ily célra fordítható átengedését kérelmezte.

Erről évről-évre rendes leszámolás létszen vezetendő és a hatóságának bterjesztendő.

8. Az iskolaszék által irdentes tudomásul vétették, hogy az istvánmezei jözsefvárosi ily iskola-épültre az árverés legközelebb megtartatik s annak építése azonnal megkezdetik.

9. A szállás-városrészben iredésben levő nótanítói állomásra hirdettet pályázat leteltével a választás f. június utolsó vasárnapján fog az iskolaszék által megjelteni.**

10. A felvégi iskolánál alkalmazandó nótanítói állomásra a pályázat július végeig

* Ha a kereskedelmi iskola is ide helyszötenek, egy még legalább is 3—4 tanteremre van szüksege.

** Üdvözölnék.

TÁRCSA.

Két várrom.

Irta: Dreiszigler Ferencz.

Mint egy óriási kar, nyulik égfelé a zádori csúcs, tetején a két várrommal; mintha csak épen éretők nyult volna ily magasra e hegy, hogy végig tekinthessenek azon földön, melynek lakói egykoron rettegtek uraik hatalmát.

Most ott áll az iker-vár, minc két, ruhájától s erejétől megfosztott, hajdan erős dalia. Lakóik elköltöztek, vagy kihaltak; a nép nem mer még közel járni sem hozzájuk, mert elátkozottnak tartja: teljesen kihalt, elhagyott. Csak a természet vonta őket be, zold ruhaként rájuk tapadt repkénylű; tán szégyenli, hogy az idő vasfoga annyira megfosztá őket régi szépségüktől. A vén, százados tölgyek, mintha féltékeny kedvenceiket, eltakarják őket a jászok-kelők szemei elől. Oly annyira rájuk borultak a ily során hajóltak egymásra feleltök a tölgyek lombjai, hogy a nagy erővel áttörő napugár alig képes áthatolni rájuk, aranyos fénylő színt adván a zold repkény leveleinek, miáltal a vártornyára kapaszkodott repkény úgy látszik, akár a természet által ajándékozott dícsoszorú volna.

A nap is csak tetőpontján láthatja meg a várak kihalt udvarait. Mintha csak iszonyodnék a látottaktól; kevés ideig nézi azt, azután a hegy háta mögé húzván magát, lassan alámerül a láthatáron s átadja

vezér, miután nejt a labanczok megölték, teljes búskomorságnak adta magát, e magas sziklára építé várát, hova ellenség fel nem jöhetett. Itt élt leányával Blankával csendben, elvonultan egy ideig.

Pár év eltelté után Ormay István a kuruoztól átpartolt labancz vezér, 4— ki Zádori nejt meggyilkolta, miért az viszont Ormai nejt öleté meg — építette közvetlen a vár mellé saját várát.

Kik ezt látták, az hívek hogy a két műbös vezér egymásnak ront s vadallaként maczargolyják egymást. De családok. Békén éltek egymás mellett; igaz, hogy a gyűlölet nem aludt ki sziveikből, de tán a nagy bánat, fásultta tette őket s a hevesebb kitörésektől mentve voltak.

Zádorinak leánya volt mindene, Ha Blankára tekintett, eloszlottak a fellegek homlokáról, eledete gyulolett Ormai iránt, el a keserü multat és élt a boldog jelennek.

Blanka szép volt, olyan, minőt a természet csak jökdévében alkothat. Magas karsú termeté valami fenséges volt, mely mindenki fölé emelte őt. Haja színet a leg-sötétebb éjtől kölcsönöz, mely alabastrom fehér nyakát oly szépen köríté; két sötét szemé égető sugárt lövelt, mely a szívek bekejét laboritá fel; arcján a hajnal bálmulatában rajta felejtette bíbor színet, mindig változtatá színet, amint megszínit ajka beszédre nyílt. Akihez szólt, csendő hangja elbájolta s szívében a csodálat mellett a becsüvés érzelmét kelté, kifejezően dallamos hangja, hogy valósággal szíve szerint beszélt.

Míg Blanká fel nem nőt, a várát

soha senki meg nem nézte, de amint megtudták a tündér tartózkodási helyét, gyakran leheté látni vitéz ifjakat, kik bámulni jöttek őt. Meglátván, arca örökre bevésődék szíveikbe, minden más képet kitorólve onnan.

De Blanka szíve nem nyílt meg, sőt a jég kéreg, mely — szerintök — szívét körülvette, még erősebb, vastagabb lett, hogy — titkon érzött szerelme tárgyát annál bizonyosabban megvédhesse.

Blanka szeretett s szerelmét titkolni kellett.

Semmiféle mulatságba nem ment, hanem mindig a négy fal közt, elzárkozva a világ zajától, élt, legnagyobb gyönyörűt találván kised virágokertjében, mik minden virágnak tudott valamit susogni finom hangjával kedveséről. Csak egy volt, melytől folyton kérdezt kedvese szerelmét s hogy el ne árulja valahogy titkát; a kis virág jós „szeret” szava után megszünt élni többé.

Epen akkor nyugodott le a nap. Még fenn volt az égen bíboros utófénye, midőn Blanká egy kis „szeret” füveskét vallyott. Amint utolsó levelét letépte s keze már eldobni akará a szegény füvet, egy bús fuvola hang hallatszék a vár falán kívül.

Az est homálya már egészen ráborult a tájra.

Blanka ismerte e hangot s mégis valahányszor meghallotta, mindig bizonyos neme az igaztóságnak fogá el.

Oh mily szép hang volt ez! A langy szellő elhagyta gyöngyörű zenéjét, hogy meghallgassa azt, ki még őt is fölülmelja; a madár szégyenlőve hallgatott el a versenye;

Kihirdettni határozatot olyképen azonban, hogy a megválasztandó nótánító f. év decz. végéig 500 frt, az 1884. év január elsejéig pedig 500 frt, s 50 frt lakber, vagy ennek megfelelő lakást, mint rendszeresített fizetést fog élvezni.

11. az iskolának a tek. városi hatóság abbeli kezelményezéséhez, hogy — tekintve a sz.-jános tanítóképzés számának feltűnő apadását; tekintve az iskolának az éven át veszteljen jelentéktelen árviszintű hűt s hónapokon általi szüntetését; tekintve a még meglevő néhány tanítóképzés gyermek nagyobb számának a város területen felálló iskolákba eljárását, és végre tekintve a bérelt iskolahelyiségek lemondását, — minő pedig íthetlyel e czéla már nem található, — a sz.-jános iskola beszüntetessék és a felvély iskolához olvasztassék, hozzájárul.

12. a nőtársakban a tanulók túlszáma miatt, egy parallél osztály felállításra s egyéb itt szükségeltetendőkre nézve intézkedés fog annak idején tétetni.

Különfelek.

Jankovich Aurél főispán ur ő méltósága e hét folyamában Bpestre utazott hivatalos ügyekben, honnan e napokban érkezik körünkbe.

Latnovits Gábor érdeműs országgyűlési képviselőnek e hó 20-án utazik Bpestre! Kaloecára, s e hó végén fog uldúcs czéjjából hirtőbe utazni.

Fehér Ipoly tankerületi főgázgató ur időz városunkban, s a főgymn. erettség vizsgálatán élnek. A vizsgálatok csak e hó 18-án fejezték be.

Zárünnepély a helybeli m. k. állami tanítóképző intézetben. Ma d. u. 6 órákor tartja a képezde ifjúsága rajz és háziparanczok kiállítását összekötött zár ünnepélyt, melyre a névző szőlő meghívók székültek. Ki ilyet nem kapott s igényt tart rá, jelentkezhetik alólt igazgatójánál. A gyakorló iskola évi zárvizsgája csütörtökön reggel 8 órákor lesz; erre az iskolát látogatók, gyerekek szüleit és minden érdeklődőt tisztelettel hiv meg Baján, 1883. június hó 17. Dr. Bartsch Samu igazgató.

Törvényésület lép f. évi július hó 1-én életbe s tart augusztus hó végéig. A bajai kir. bíróságnál a szüneti tárgyak el-átvitelére Szondy Mátyas és Cserba Ferenc kir. aljárásbírók lettek megbízva, s a szünet idején az alkalmosok Rácz József kir. bírós. Scultéy Zsigmond és Dr. Devich László aljárásbírók fogják élvezni. A szünet lezárulása a szünet alatt működő bírák fognak megfelelő szabadságidőt élvezni.

Baja város törvényhatóságánál Drescher Ede polgármester, Scheiber Gyula főkapitány, Tury Mátyas tiszti ügyész és Scultéy István úlnok ariat július hóban 4-6 heti szabadságidőre tavoznak.

A női kézműiparkiallításban leendő részvételre a lapunk múlt számban említtettek kívül a jelenben a következő hölgyek ajánlottak: Dimitrievics Mariska, Feldmayer Jozefin, Hesser ügyvédné, Herzog Lázárné, Krsztiancs Istvánné, Mihályos Ilka, Mészáros Mari, Mraovics Szvetozárné, Neuhuss Zsófia, Probojevics Mariska, Rittinger Mari,

Svarec Matild, Schwarzenberg Teréz, Dr. Sztruhák Istvánné, Visnyovszky Janka.

A kiállítási előkészítő-bizottság ma, június 17-én, délután 4 órákor a „Bajai-partársulat” helyiségében ülést tart. **A bajai polgári-lövöldében** az 1883. évi június 10-iki lövészet alkalmával 540 lövés történt, 144 egységgel. Ezek között volt 3 négyes, 17 hármas, 21 kettes, 39 egyes kör. Nyegyesek löttek: Atanackovics László 1, Cserba Ferenc 1, Spitzer Mór 1; hármasakat löttek: Lemberger Ernő 5, Cserba Ferenc 4, Klénács János 3, Atanackovics László 2, Koller Hugó 2, Mikóesy Antal 1.

A „Budapesti Hírlap”-ot, melynek előfizetési feltételei lapunk múlt számának hírtételei rovatában közöltek, a legmegelőbb ajánljuk olvasónk nyelmebe. Főszerkesztője Csukássy József és vezérkiadója legelőbb magyar publicista Káossy Ivor báró és Rakósi Jenő úrjak. Fránya minden ízében magyar nemzeti teljes szívvel azon van, hogy a magyarországi terjesztése, a közszellem emelésére lasson, névös mozgalmakkal támogatson és kezdeményezzen. Pártérleket nem szolgál, vélemény-szabadságot, a hírlapró e egyetlen vágyomat, csak kiadandó, megírni jól és le egyaránt. Tárcaja változatos. Előhangjok többet közöl, regényismókban pedig a fordított és eredeti regények egymást váltogatja. A többire névcs utaljuk olvasónkat magára az előfizetési felhívásra.

Csarnok.

A léghajózás százados jubileuma

1883. évi június 5-én.

Közi: Sándor József.

A felekedétség éjsetét szárnyaival fedné igen sokszor a rég megismertelt nagy eszméknek és vívmányoknak, ha néha alkalmilag azok megalkotóinak és létrehozóinak emlékei meg nem ünnepeletnének, hogy ama szellemi nagyságok látásán újból tettekre buzduljunk s lelkesüljünk ama tudatjól, melyet a szép természet bölc akotója kitörölhetetlen betűkkel jegyzett az ember szívébe: „te ember vagy a földkeresség ura!” Igy emlékeztet minket június 5-ike ama szép — bár teljesen be nem fejezett — vívmányra, mely születése napján a tudósok és tudatlanok ama gondolatnál tölté el, hogy az ember ura lesz nemcsak a földnek, tüznek és víznek, hanem az egész mindenségét átölelő lének is.

Tagadhatlan, hogy Isten midőn az embert teremté annak lelkeiben az ő mindentartó akaratát, mintegy egyéni akaratát változtatta, s azt saját gondolatának eszényelékül lehelte az általa alkotott formába: innét magyarázható meg az, hogy kúkatásában és tudományában határt ismerni nem akar; lelkesül a tenger fenekén levő tárgyakat, megnézi a gíjtészek nagyságát és távolagsát; uralgó a földön, megóri a tüz lángjait, határokat közé szoríthatja a hegyeket átszágató hullámokat.

És te kis madár, te akard őt felül melni? te akard a léget gyors szárnyaidal szelni, holott az ember a te urad kénytelen a földön maradni?!

E gondolat volt megalkotója azon vívmányoknak, melynek 100 éves jubileumát június 5-ikén ünnepelet meg.

Ha alapelemét keresnők a léghajónak, úgy vissza kellene mennünk Archimedes korába, ki már K. e. 250 körül állít fel eme tételt: ha a test fajsúlya kisebb mint a

folyadéké: akkor nemcsak súlyát vesztí el a test teljesen, de egy elcsúszni erő által fölfelé hajtatik mindaddig, míg a helyéből kiszorított folyadék súlyá egyenlővé nem válik a test súlyával, vagyis a test a folyóiró ur által üzetve, a folyadékon uszik. Ez tulajdonképen alapeleme a léghajónak is, mivel ha a levegőben, egy fajsúlyra néve annál könnyebb test van, az abba fölfelé törekszik.

De hát mi volt az ok, hogy mégis a 18-ik századnak jutott osztályrészül a léghajó feltalálásának szerencséje? Ok abban rejlik, mivel részint nem tudtak a levegőnél fajsúlyra néve könnyebb testet produkálni, részint midőn ezt tudták, nem tudták oly esékly fajsúlyra testet alkotni, melybe azt bezárván, az a légnyomás hatásait kiálhatta volna.

Hossza lenne leírni azon kísérleteket, melyekkel igyekeztek a lég hatalmat uralmukba hajtani, de talán nem lesz érdeklőkül a kezdet nehézségeit röviden eszeleni. Miként a hejőpítőket a hal tetéit tekintve az épitendo hajó legjobb mintájának úgy a léghajó-építőket a madár testét vették fel utánozandó példának s hogy ezt teljesen tehessék, az igen finom lemezszárnyakkal tollakkal látták el, mit rugókkal s más alkalmassal eszközöl saját testüköz erősítve torekedtek a magasba repülni. Azonban ezen eszme megpendült és kísérletveői ama szomorú tapasztalatra jutottak, hogy az emberi izomerő nem elégesség saját testét a magasba emelni, annál kevésbé ott tartósan lentartani.

Lana Jezsuíta 1680-ban sokkal érdekebb leleményével akarta megeljni a tudósokat. O ugyanis repülő bárkát javasolt, melyet négy igen vékony rézból fogó emelt volna fel, midán a gombokból légszivattyú segítségével a lég elváltatott. Mint látjuk nagy része a dicsőségnek Lanaé, mivel ő már a tulajdonképen alapszámot elmejében megalkotta, csak hogy téves nézettel bírt a légnyomás hatásáról, mindazonáltal Lana eszméje az, melyen a léghajó alapszik, melynek rövid történetét a következő.

Eltekintve ama kisebbeszerű kísérleteköl, melyeket egyesek tettek, a léghajó létesítése elvitáztatlanul Franciaországot illeti meg s Mongolfiere testvérek nevezék fűződik. Mongolfiere (József és István) jeles természet-tudósok, naponként szemlélvén a felszóló vízpárakból tömörült felhőket ama tudat szülemlett meg nekikben, hogy könnyű anyagot egy igen könnyű edényt töltenek meg s ily próbálják utánozni a felhőket; kísérletek anyiban sikerült is, hogy felszállt, de csakhamar leesett a vékony papírgömb.

Ez időtáiban jelent meg Priestleynak a légemelőket irtó kútnő uaukjája, mely a még eddig ismeretlen gázokról, a többi közt a hidrogénről is bővebben értekezett. Mohon ragadtak e gázmélet meg, hogy czéll érjenek, de részint mivel igen költséges volt előállítás, részint kezeleésben elég ügyesek nem lenvén, ezzel lelhagyták és előbbi móljukat követték, mely abban állott, hogy neves számat s gyapjút eggették el, s az ebből származott könnyebb léget, sajátval feloldott tartófa gombbal fogták fel.

Első nyilvános kísérlet Annonayban történt 1783. június 5-ken az ott összefött vivarizti tartomány rendjei jelenlétében.

E nap tehát a léghajó születésnapja.

(Vége köv.)

társ hallatára; még a fa level sem rezdült meg, mintha megvárakoztatott volna a dal által, csak Blanka szive vert hevesen.

A dal mindig közelebb-közelebb hallatszott, végre elnyezett az éjben. Néma esend honolt a tájon.

Csendesen, miként csak ő volt képes surrant a várfaik titkos ajtóhoz, azt vizsgálva felnyitá, mire egy ifjú lépett a várkertbe.

— Blanka!

— Dezső!

Csak e két halk szó hallatszott, mint két elnyomott sóhaj. A kíváncsi hold rémíté a két alkalra hallvány sugarát. Dezső és Blanka ölelkezve állának, szólanul mint a néma esend körülöttük.

A szél felcsúszván előbbi állapotából, lengtetni kezdé a fák leveleit, mire a madár is rákezdte gyönyörű énekét. Csak ők hallgattak s tarták egymást ölelé karjaikban.

A lengé szellő lobogtatá a karscú ifjú ezüst színi haját, melyet a hold még halványabbra festett. Haja összekeveredett Blankaéval. Két ellentét, melyél egymáshoz valóban nem alkotott a teremő.

A természet zajgott körülöttük, de ők annál némábbak voltak. Csak szíveik beszéltek. Épen ezzel a némasággal mondtak egymásnak legtöbbit. Az igaz szerelm néma.

Sokáig álltak így ily útözítő boldogságban, míg, mintha egyszerre valami varázsból, ajkuk érintkezésnek egy hosszú csókban mondták el egymásnak búcsújukat.

Dezső eltávozott, Blanka lassan jött fel a várerőpületbe. A kert szélén még egyszer

megállt s hallgatá az előbbi dal folytatását s midőn elhangzott, lakosztályába indult.

— Blanka! ide jőj!

A leány megremült e szokatlan durva hangjaira atyjának. Legelső s ijesztő gondolata az volt, hogy vagy atya látta Dezsőt nála, vagy más árulhatta el; mert ő mivel sem bántotta meg s mások, ha haragos volt, hozzá jött haragját lecsillapítandó.

Ijedten, mint megrettent kis madár, ment atya elé.

— Szobámra jőj!

Blanka megsemmisülve követte.

Zádori minden ízében reszketett, szemel vadul forgottak; meglátszott rajta, hogy valami szokatlan düh fogta el.

— Blanka, miért tetted ezt atyáddal?

— Mit kedves apám?

— Ne kérdezz! Hát ki az, kivel az imént a kertben láttalak? . . . Oh! . . . Zádori Blanka és — és Ormay Dezső egymást ölelé! . . .

— Atyám!

— Tehát azért van zárva a hősök ebitt szíved, hogy kinyitván, félted Ormay elvetszedet? — Miért szereted őt? Mert atya anyádat, mint te megszületett, megölte? S hogy még azután is sebeket ejtesen sebbel megrakott szívének, eljött ide, váram mellé s felült ronda tanýáját; de szivem már elfáult a sok sebtől és ő azt tudta, te tudtad azt is, hogy van egy, mivel még fel lehet szakgatni a hegedésnek indult betét: téged raboltat el tőlem! . . .

— Hisz atyám mellett maradok örökké! sóhajtott.

— Vagy talán, hogy még undokabb le-

gyen tette, családomba akarja magát befészkelni! Soha! Soha! Nézz ez és képre! Ki mondulának keretükből, ha amaz ocsmányt faj képe függeszgetnek közjük! Nem, nem! Te őt nem szeretheted, angyali szíved nem nyílna ki az ordg számára. Hah! az undok faj leányom rablója akar lenni! . . . S te . . . Szereted őt! Leány! . . . Ha szeretnem, lehet sz leányom többé! . . . Te enyém maradsz, de ha szíved tovább is övé marad, megölem őt, kiirtom a ronda fajt!

— Oh atyám! Nem, nem! . . . nem szeretem többé!

— Ugy, ugy kedves leányom! Tudtam én, hogy te szavamra hallgatsz. Hogy szeretnél te olyan, kinek atya anyjától ölte meg?

— De atyám! Ő nem tette azt!

— Jó, jó, de fia annak.

Blanka nagyot sóhajtott, azután szó nélkül távozott. Atya azt gondolta, hogy rendbe hozta teljesen leánya szívját. Pedig eselőt; szerelmét, mely eddig rajongó volt, kétségbeeség örületessé tevő. Hiszen kedvesét meggyilkolással fenyegette atya s hogy — életben először — nem mondott akka igazat, az atya észzevehette volna hangjáról, ha a düh el nem fogta volna teljes valóját.

Blanka és Dezső egymást nem szeretik! Teljes képtelenség.

Amint Zádori leánya elhagyta szobáját, az öreg Zádori lelemé a falról nehéz kardját s négyet csapott vele.

— Itt az ifjú, hogy megmeneküljek tőle! mondá és egész higgadtan helyezé vissza kardját a falra.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Budapesti értékdöszede. (Koritz Antal és társa bank- és váltóház jelentése.) Budapest, jun. 8.

Az értékdöszede a lefolyt héten igen mozgalmas volt. Nem mintha a forgalom terjedelmének volna nevezhető, hanem annyiban, hogy az értékpapírok árfolyamai tetemes hullámnak voltak alávetve. A múlt hét végén kedvezőbb irányzat emelkedett érvényre azon hír befolyása következtében, hogy a török dolányüzlethe vonatkozólag az érdekeltek teljes meg egyezésre jutottak. Azonban a szilárd irányzat nem tartott sokáig. Mert a Temps egy czikke, mely Giers orosz külügyminiszter legutóbbi utazásának állítólagos czéljairól szólt, valamint a tonkingi vizsály fejlődése lehangozta a spekulációt. Hozzájárult ehhez a vetések kedvezőtlennül állásáról és kifüösen a rozsdá felépénköri terjesztett hírek, valamint az onnek folytán a gabnacsapzon keletkezett nagy áremelkedés, melyek mindmegannyi okot képezhet arra, hogy a tözside el-lanyhuljon. És csakugyan e hét első felében igen lanyha hangulat uralkodott és az árfolyamok érzékenyen esőkentek.

Midőn aztán a Pester Lloyd czikke Szapary pénzügyminiszternek az államháztartás egyensúlyának helyreállítására vonatkozó tervéről megjelent és a külföldi részéről kedvezően commentáltatott, midőn továbbá kitűnt, hogy a vetések állásáról és az aratási kilátásokról terjesztett hírek nagyon sötétben színeztek ki a valóságot s így a gabna-hauke nem volt e g y b ő b, mint a spekulációnak egy manőverje, s midőn végre Pallavicini örögrónak, a magyar hitelbank vezérigazgatójának párisi útját a rekonverszióval hozták kapcsolatba — a tözside ismét kedvező fordulat állott be és az árfolyamok emelkedtek. A conversiónális hírek legújabbban megerősítést nyertek egy felhívatalos párisi jelentés által, mely azonban csak annyit mond, hogy a conversió folytatásának kérdése a Rothschild csoport kebelében felvetett és tárgyalattott.

Végeredményben tehát a múlt heti zárlattal szemben javulást kell konstátálnunk, mely kiterjed állampapírookra, bankrészevényekre, vasuti értékekre és iparvállalatokra a malmok kivételével, melyek nagyobbrészt csökentek.

A múlt hét és mai árfolyamok közti különbséget kiténteti az alanti táblázat:

	Jun. 1.	Jun. 8.
oszt. hitelrészevény.	205.50	207
magy.	202	204
1%-os magy. aranyár	88.25	88.80
6%-os magy. aranyár	120.30	120.50
5%-os papírár	86.55	87
oszt. magy. állami vasut	326.76	327.25
magy. lezárm. bank	88.25	88.25
dijsorsjegy	114.50	114.50
tiszai sorsjegy	109.75	109.75
es. kir. arany	5.65	5.66
Rupeláudtor	9.51	9.51
váltó Londonra	120.10	120
— Párisra	47.50	47.45
— Berlinre	68.55	68.45

A zombori női kézműiparkiallítás

alkalmára a nagyérdemű közönségnek, mindennemű kézműkunhoz való fa, vas és esztergályozott keretek és állványokat, ugymint: szökek, hintás- és karscékek, számlások, kályhaelők, törülköző, kulcs stb. állványok felajánlani bátorodunk. Egyszermind elvállalunk mindenemű **vankosozási és kárpitos** munkát a legdiszesebb **paszományos** mellett, a legjobbj és legelőbb feltételek mellett.

Tisztelettel

Zirner S. és Fia.

Butor- és kárpitoszott butorok gyári raktárából

MATTONI féle
BUDA KIRÁLY
KESERŐFORRÁSOK,
Deák Ferenc-forrás, Hunyady Mátyas-forrás, Szent-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás
Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és Ásvány viz-kereskedésben.

Felölő szerkesztő: Főmunkatárs: Cserba Ferenc, dr. Devich László.

CSEPLŐGÉPEKET kézi- és erőhajtásra, szalmarúzóval, rosta- és tisztítószerekkel,

JÁRGÁNYOKAT 1-6 igás állat erejére, szilárdan s tovább szállíthatóan

mint különlegességet készítenek, és az ismert jeles szerkezet- és czérszerűségért kezeséget vállalva olcsó áron küldenek

PH. MAYFARTH & COMP.
BÉCS, II. Praterstrasse 66.
Gyár: *Majnai-Frankfurtban.*

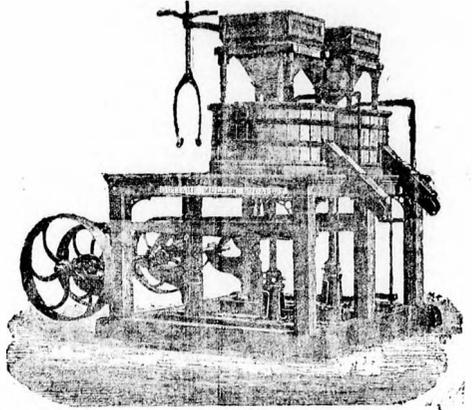
Jutalmazva több mint 100 éremmel és oklevéllel, csaknem valamennyi országban.

Sok száz elismerő nyilatkozatot az általunk Magyarországra szállított cseplőgépekről, valamint képes jegyzékeket leírásokkal és az árákkal kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Tehetséges ügynökök kerestetnek.
Ismételadók magas kedvezményben részesülnek.

GUTJAHR és MÜLLER BUDAPESTEN.
Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár
a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat mint:

Trieurök gazdaság számára:
Járgány-cseplőgépek,
Szelelő rosták,
Kukorica morzsolók,
Szecska-vágók,
Borsajtók.

Különlegességek malmok számára:
Dupla malmok,
Malom trieurhengerek,
Gabona osztályzó-hengerek,
Koptató gépek,

Daraválasztó gépek,
Tararók, Detacherók,
Malom alkatrészek u. mint:
Transmissiók,
Szijkerek,
Rosta lemezek:
Cseplőgép rosták,
Liszthenger sziták,
Koptató lemezek,
Ráspoly lemezek,
s. t. b.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Budapest, 1883. ápril hó.

FRIDRICH N.
az ALTER és KISS czég eddigi első szabófőnöke.

Megérkezvén divat tanulmányozási és bevásárlási utazásomból, kérem a mélyen tisztelt hölgyeket, hogy engemet nagyrabecsült kegyükkel és megbízásaikkal szerencsétlenül szíveskedjenek, miután törekedni fogok a legolcsóbb árak mellett is, a legjobb francia divatlapok és minták szerint dolgozni. Különösen kérem a mélyen tisztelt hölgyvilágot, és minták között azokat tekintetbe venni, hogy én mindent személyesen előállított, és első kézből beszerzek, emellett olcsó árakon szolgálmi képes vagyok. Tizenkét év óta mint első főnöke az „Alter és Kiss” czégnek, ennek legvirágzóbb korszakában: az én ruhakészítményem és lovagló-öltönyeim ezen üzletnek a bécsi világi kiállításánál, ugyancsak a székesfehérvári országos kiállításban is a jutalom-éremet nyerték. Együttal értesítem a nagyra tisztelt hölgyvilágot, hogy én már megvett szöveteket is készítesse elfogadok, és ha kívánatának, bármily ruhát vagy öltönyt hat óra alatti teljes elkészítésre is elvállalok.

F. évi május 1. óta: váczl-utca 9. sz. a. műterem a „kékcsillag”-hoz czimzett bolthelyiség fölött.

4496
tkl. 882. sz.

Árverési hirdetmény!

A bajai kir. járásbíróóság mint telegkönyvi hatóság részéről **Túry Mátyás** bajavárosi tisztí ügyész mint végrehajtató kérelme folytán **Burkovics Sándor** bajai lakos mint végrehajtást szenvedő ellen a végrehajtási árverés o. é. 20 frt pénzbírság 6 frt 20 kr jelenlegi és a még felmerülendő költségek kiegytelése végett az 1881 évi LX. t. cz. 144.

és 146. §-a értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő Baja város 3151. sz. tjkben foglalt végrehajtást szenvedő Burkovics Sándor és neje szül. Makalló Anna nevén álló A. n. 2722 b/254 hr. sz. 3 hold 1200 négysz. ölnyi és pedig 500 □ölnyi o. é. 130 frtra becsült szőlő és 3 hold 700 □ölnyi o. é. 286 frtra becsült szántó illetve

együttesen o. é. 416 frtra becsült egész fekvőségre nézve, ezennel elrendeltek, és annak a kebel. tdkönyvi. iroda helyiségben leendő megtartására határidőül **1883-ik évi augusztus hó 10-ik** napjának d. u. 3 órája kitűztetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul is eladati fog.

Az ingatlan a fent kitett árban fog kikiáltatni. Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10%-kát készpénzben vagy ovadékképes papírban a kikiáltott kehez letenni.

A kir. járásbíróóság mint tdkönyvi hatóság.
Baján, 1883. ápril 22 én.
Rácz,
kir. járásbíró.

MATTONI-FÉLÉ
GIESSHÜBLER
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kifő hűtéseken átgyártott kávékésztés, pépa halvási,
gyomor-és hólyag harczai.
SAVANYU-KŰT
egyszerű és egészséges
ÉDECEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Heintz, karlsruhában (Csehország).

Pansomes, Head és Jefferies
FÜGYNÖKE
GROSSMANN J.
BUDAPESTEN

GROSSMANN és RAUSCHENBACH
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
BUDAPESTEN.
Szíves megkeresésért vagy gyártelepünk meglátogatására tisztelettel fölkértek.

MAGYAR
VÖRÖS - KERESZT - EGYLET
SORSJEGYEK.

Évenként 3 sorsolás. Évenként 3 sorsolás.

Legközelebbi húzás f. évi július 1-én.

Ezen húzásban **főnyeremény 50.000 forint.** — Továbbá 1 nyeremény à 5000 frt. 4 nyeremény à 1000 frt. 10 nyeremény à 500 frt. 25 nyer. à 100 frt. 30 nyer. à 50 frt. 52 nyer. à 25 frt.

A nyeremény sorsoláson kívül **törlesztési sorsolás** is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel húzott sorsjegy **tovább játszik a főnyereménnyre.**

Ezen **SORSJEGYEK** a napi árfolyam szerint kaphatók a Pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzletében BUDAPEST, Dvörttya-utca 1. sz. valamint minden bank- és váltóháznál az országban.

BUDAPESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap, hétfőn és ünnep utáni napokon is

Szerkesztők és kiadótulajdonosok:

CSUKÁSSI JÓZSEF és RÁKOSI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 14 ft. Félévre 7 ft. Negyedévre 3 ft. 50 kr.
egy óra 1 ft. 20 kr.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
IV. ker. Kalap-utca 16. sz.

A „Budapesti Hirlap“ nem pártlap.

Pártja — olvasóinak kiterjedt köre. Szolgálatokat nem kíván se kormánynak, se jobb, se balpártnak tenni, csupán a közönségnek és, ami ugyanaz, az országnak. Miből állanak ezek a szolgálatok?

Első sorban abból, hogy mindenről a mi az országon belül vagy kívül akár politikai, akár társadalmi, akár művészi, akár tudományos téren felmerül hiven, pontosan, gyorsan, röviden, de mégis kimerítően és részrehajlás nélkül értesítse közönségét.

E tekintetben egy hazai lap sem mulja felül a „BUDAPESTI HIRLAP“-ot. Vannak a nagyobb és drágább lapok, melyek terjedelmesebben tudósítanak de nincs mely pontosabban és pártatlanabban adná értesítéseit.

A „BUDAPESTI HIRLAP“ olvasó közönségén és irón kívül nincsen senkinek a kerék földön lekötelezve, se osztálynak, se pártnak, se kormánynak, se nyilvános vagy magán társaságoknak; a „BUDAPESTI HIRLAP“ a legfüggetlenebb lap Magyarország fővárosában, a hol az egyik lap a pénzügyvilágnak, a másik egy-egy hatalmas vasutnak a más-ily vállalatoknak, a harmadik a kormánynak, a negyedik a zsidóknak, az ötödik egy-egy felekezettnek, a hatodik a szabadkőműveseknek a hetedik nyolczadik egy-egy pártnak a jármát viseli.

A „BUDAPESTI HIRLAP“-nak csak egy hatalmasság parancsol, az diktálja vezérékkeit, az szabja meg magatartását s e hatalmasság: a nagy közönség és az ország aonos érdeke.

Enek tesz szolgálatot, a ki a „BUDAPESTI HIRLAP“-ot pártolja.

Nekünk nincs kitől félnünk, nincs kitől remélünk, kivéve olvasó közönségünket, mely itél szavaink és eszelekedeteink felett.

A „Budapesti Hirlap“ rendes tartalma a következő:

- I. Politikai és társadalmi vezérékkek.
- II. Tudományos, ismeretterjesztő és mulattató tárczák mindennap rendszeren kettő.
- III. Az apró politikai hírek, a fővárosi ügyek, az egyesületek, a művészetek rovata.
- IV. A fontosabb események bővebb leírása külön czikkekben.
- V. Távirati tudósítások.

- VI. Napi események rovata.
 - VII. Közgazdaság.
- Ezenkívül a mellékleten rendszeren egy-egy vezérékzik a társadalom valamely osztályának érdekeiről, országgyűlési tudósítások, tárcza, törvényszék, vidéki hírvovat, önnálló ismeretterjesztő, szórakoztató czikke, tudósítások a divatról, hasznos tudnivalókról és általában egy-egy regény.

A „Budapesti Hirlap“ rendes írói:

Csukási József szerkesztő, b. Kaas Ivor, gr. Teleky Sándor ezredes, Rákosi Jenő, Balogh Pál, Benedek Elek, Berényi László, Kacziány Géza, Rákosi Viktor, Szokolay Kornél, dr. Volf Vilmos,

Rendkívüli alkalmakkor lapunk rendes terjedelme, a mely 12 oldalnyi, hol egy fél, hol egy egész ivvel kibővül. Nagyobb ünnepekre ünnepi számokat adunk ki a feldolgozott hirlapi napi anyag mellett beces és érdekes tartalommal.

Kiváló események színhelyére külön tudósítókat küldünk, akik ügyességük és megbízhatóságuk által egyaránt lekötelezik a közönséget és a szerkesztőséget. Bocsben, Berlinben, Párisban, Londonban rendes tudósítóink vannak, akik közvetlen benyomásaik alapján adnak hírt arról, ami e világvárosok lakóit foglalkoztatja.

A „BUDAPESTI HIRLAP“ a legolcsóbb politikai, szépirodalmi, társadalmi és gazdasági napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Félévre 7 ft. — Énegyedre 3 ft. 50 krajczár. — Egy óra 1 ft. 20 krajczár.

Az előfizetés legegyszerűbben postautalvánnyal teljesíthető e czimen:

„Budapesti Hirlap“ Budapest, kalap-utca 16-dik szám alatt.

Tisztelettel ajánljuk a „BUDAPESTI HIRLAP“-ot első és rendíthetlen hirdetőjét a magyar nemzeti állam érdekeinek, a t magyar közönség lekötelező nyelmebe.

Csukási József, Rákosi Jenő.
a „Budapesti Hirlap“ kiadó tulajdonosai.

☛ Mutatványszámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal. ☛

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára

BUDAPEST gyár: külső váczl-ut.
Raktár: váczl-körút 68.

Ajánljó minden gazdasági kiállításon
kitüntetett

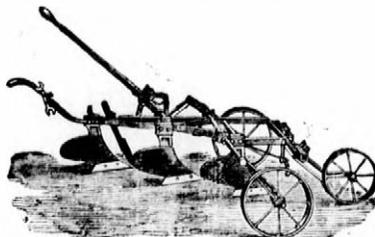
Trieur-jeit

váltható szitákkal.

Gabona tisztító-rostákat.

Tengeri-morzsolókat.

Lyukasztott és hasított lemezeket,
malmok, méhészeti és technikai czélokra

járgány-cséplőgépeket

Továbbá e téren a legujabbat:

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3-án 17,567 sz. alatt szabadalmazva mint egyedüli jogosított gyártója Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, súlya 50 kiló, ára 55 ft.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Ügynökség és raktár B a j á n: Grosz Henrik és társánál főutca, 275. szám.

szabadalmazott

hármás ekéket

közönséges és acél ekéket

cséplőgép - lemezszitákat

gőzcséplő és járgánycséplőkhoz.

és minden egyéb gazdasági gépeket.